

Посилення ввічливості позитивної реакції відбувається завдяки повторенню (1;3), конкретизатору якості (2; 3; 4) та окличній інтонації (2): 1) – *Прошу сідати. – Спасибі, спасибі.* (Б. Антонечко-Давидович); 2) – *Так ви згодні? – З охотою, з приємністю!* (В. Винниченко); 3) – *Це дві хвилини. – З охотою, з охотою.* (В. Винниченко); 4) – *Ти що-небудь напишеш у моєму щоденнику? – З великою охотою...* (А. Багдай).

Згода, виражена висловлюваннями із задоволенням; *залюбки* демонструє, крім бажання виконати пропозицію, ще й те, що адресант, погодившись, отримує від цього задоволення: – *Може, ти поведеш? – Із задоволенням!* (О. Черногуз); – *Може, поплаваємо на хвилях «Берізки»? – Залюбки!* (В. Минко).

Індикатор із задоволенням, на відміну від *залюбки*, може посилюватися за рахунок якісного прикметника: – *Позичте, дорогий сусіде, троячку. – З великим задоволенням!* (В. Минко). Оклична інтонація в цих реакціях підвищує емоційність та експресивність *згоди*.

Цей тип *згоди* доводить, що мовцеві небайдужа ця подія, до того ж вона є для нього бажаною. Даючи свою *згоду*, адресат демонструє не лише позитивну реакцію на висловлювання адресанта, а ще й виражає своє бажання брати участь у тому, з чим погодився.

Література:

1. Баландіна Н. Ф. Функції і значення чеських прагматичних кліше в комунікативному контексті : монографія [Текст] / Надія Францівна Баландіна. – К. : АСМІ, 2002. – 332 с.
2. Безугла Л. Р. Вербалізація імпліцитних смислів у німецькомовному діалогічному дискурсі : монографія [Текст] / Лілія Рос-тиславівна Безугла. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. – 332 с.
3. Гордон Д. Постулати речевого об'єднання [Текст] / Д. Гордон, Дж. Лакофф // Новое в зарубежной лингвистике : сборник / общ. ред. Е. В. Падучева. – М. : Прогресс, 1985. – Вып. 16 : Лингвистическая прагматика. – С. 276–302.
4. Корніяк О. М. Мистецтво гречності: Чи вміємо ми себе поводити? [Текст] / О. М. Корніяк. – К. : Либідь. – 1995. – 96 с.
5. Любимова М. К. Интенциональные смыслы согласия и несогласия в русских и немецких дискурсах совещаний и переговоров [Текст] : дис... канд. филол. наук : 10.02.19 / Мария Константиновна Любимова ; Тамбовский гос. техн. ун-т. – Тамбов, 2005. – 196 с.
6. Свиридова Т. М. Частицы в аспекте характеристики Согласия / несогласия [Текст] / Тамара Михайловна Свиридова // Вестник МГОУ. Серия «Русская филология». – 2008. – № 1. – М. : Изд-во МГОУ. – С. 23–29.
7. Словник української мови [Текст] : В 11 т. / Ред. колегія акад. Іван Костянтинович Білодід та ін. – К. : Наукова думка. – Т. 1 : А – В. – 1970. – 799 с ; Т. 2 : Г – Ж. – 1971. – 550 с ; Т. 3 : З – Я, 1972. – 744 с ; Т. 4 : І – М, 1973. – 840 с ; Т. 6 : П – Поїти, 1975. – 832 с ; Т. 8 : Природа – Ряхтливий, 1977. – 927 с ; Т. 9 : С. – 1978. – 916 с ; Т. 10 : Т – Ф. – 1979. – 658 с.
8. Brown P., Levinson S. Politeness: Some Universals in Language Usage. – New York : Cambridge University Press, 1987. – 281p.
9. Leech G.N. Principles of pragmatics / G. N. Leech. – London, New York : Longman, 1983. – 250 S.

УДК 811.111:81'42: 316.276:133.522.1

Д. В. Сабадаш (Плисак),

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ

МЕТАФОРИЧНЕ ОСМИСЛЕННЯ МЕДИЧНИХ ТЕРМІНОКОНЦЕПТІВ У ХУДОЖНІЙ КОМУНІКАЦІЇ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)

У статті досліджено особливості концептуально-метафоричного осмислення медичних терміноконцептів у художній комунікації. Дослідницею виокремлено 22 концептуальні метафори, які виступають засобом осмислення медичних терміноконцептів англійської мови, що концептуалізують захворювання. Авторка аналізує тенденції в осмисленні реконструйованих медичних терміноконцептів та екстралінгвістичні чинники, які впливають на вибір концептів-корелятів. У дослідженні розглянуті випадки множинного метафоричного осмислення окремих медичних терміноконцептів.

Ключові слова: концептуальна метафора, медичний терміноконцепт, корелят, референт, діапазон метафори.

МЕТАФОРИЧЕСКОЕ ОСМЫСЛЕНИЕ МЕДИЦИНСКИХ ТЕРМИНОКОНЦЕПТОВ В ХУДОЖЕСТВЕННОЙ КОМУНИКАЦИИ (НА МАТЕРИАЛЕ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА)

В статье исследованы особенности концептуально-метафорического осмысления медицинских терминоконцептов в художественной коммуникации. Исследовательницей выделены 22 концептуальные метафоры, которые выступают средством осмысления концептуализирующих заболевания медицинских терминоконцептов английского языка. Автор анализирует тенденции в осмыслении реконструированных медицинских терминоконцептов и экстралингвистические факторы, которые влияют на выбор концептов-коррелятов. В исследовании рассмотрены случаи множественного метафорического осмысления отдельных медицинских терминоконцептов.

Ключевые слова: концептуальная метафора, медицинский терминоконцепт, коррелят, референт, диапазон метафоры.

METAPHORICAL CONCEPTUALIZATION OF THE MEDICAL TERM-CONCEPTS IN THE LITERARY COMMUNICATION (ON THE ENGLISH LANGUAGE MATERIAL)

In the article the author examines the specifics of the metaphorical interpretation of the medical term-concepts which conceptualize diseases in the literary communication. The analyzed conceptual metaphors are based on the major human sensory feelings. They reflect physical perception of the illness and are connected with its external symptoms. In this way the visual perception is represented in the metaphors: varicosity is the clumps of blue snails, varicosity is the maps of rivers of veins, numerous traumas are a mess. The specifics of the physical sensation connected with radiculitis are exposed in the metaphor lumbago is the screws in the back.

The external symptoms of an illness preserve their immediate significance in the procedure of the modern diagnosis, though they are supplemented by the range of more complicated diagnostic means (autopsy, surgery, X-Ray examination, etc), which provide the knowledge of the interior symptoms of the illness. The latter perform considerable influence on the character of metaphoric interpretation of the medical term-concepts. Thus, we can observe such metaphors as duodenal ulcer is a crater in the duodenum, ventricular septal defect is a hole in the heart.

The comprehension of an illness by a human with the help of the sensory feelings is accompanied by its interpretation on the psychological level, which entails the cooperation of the other experiential concepts.

Key words: conceptual metaphor, medical term-concept, source domain, target domain, range of metaphor.

Чільне місце в дослідженні когнітивних структур вербалізованих термінологічними одиницями (медициними, зокрема) займає концептуальна метафора, вивчення якої належить до найактуальніших завдань сучасної лінгвістики і піддається активному аналізу в усіх аспектах її прояву.

Проблемою концептуальної метафори активно займалися такі вчені як: Дж. Лакофф і М. Джонсон, З. Ковечеш, С. А. Жаботинська, П. Рікер, А. Н. Баранов та ін. Когнітивні лінгвісти стверджують, що наша концептуальна система є повністю метафоричною за своєю природою. Концептуальна метафора характеризується як когнітивна структура, яка укріплює наше метафоричне використання мови [6, с. 139], її розглядають як когнітивний процес мислення [3, с. 368], як інструмент мислення й обґрунтування [5, с. 170].

Більша частина нашої концептуальної системи є метафорично структурованою, тобто більшість концептів частково осмислюється у термінології інших концептів, а явища лінгвістичні виражають втілене розуміння світу [7, с. 56]. Наше бачення світу і себе в цьому світі концептуалізується повсякденною свідомістю через емпіричні уявлення, що впливають із фізичного сенсорного досвіду людства, пропущеного крізь культурологічний фільтр [1, с. 19].

У концептуальній метафорі відбувається взаємодія домену джерела (*source domain*) і домену цілі (*target domain*) [4]. У термінології С. А. Жаботинської, цільовий концепт/домен – це концептуальний референт, а домен/концепт джерела – концептуальний корелят [2, с. 3]. При порівнянні референта і корелята відбувається перехресне проектування (*cross-mapping*) – процес, при якому певні характеристики корелята проєктуються на певні характеристики референта [2, с. 3].

При метафоризації для осмислення одного і того ж референта можуть використовуватися кілька корелятів. Група концептуальних корелятів, за допомогою яких осмислюється певний референт, утворює діапазон метафори (*range of metaphor*). З іншого боку, один корелят може проєктуватися на кілька референтів. Група концептуальних референтів, які систематично співвідносяться з одним і тим концептуальним корелятом, утворює спектр метафори (*scope of metaphor*) [2, с. 4].

Дослідження метафоризації медичних терміноконцептів покликане розкрити особливості їх осмислення у суспільній свідомості.

Під медичним терміноконцептом маємо на увазі одиницю когніції людини, одиницю пізнання і знання, фрагмент наукової картини світу у суспільній свідомості, що відповідає медичній галузі науки, відображає етапи розвитку та концептуалізації медичного знання і напрямки його осмислення, формує певним чином організовану множинність елементарних смислів, що продукуються ментальними образами медичних понять у межах фахової (медичної) й нефахової комунікації.

Метою розвідки є дослідження особливостей концептуально-метафоричного осмислення у художній комунікації медичних терміноконцептів англійської мови, які концептуалізують захворювання.

Для досягнення мети поставлені такі **завдання**: 1) виокремити у художній комунікації концептуальні метафори, які є засобом осмислення медичних терміноконцептів, що концептуалізують захворювання; 2) проаналізувати тенденції в осмисленні медичних терміноконцептів та екстралінгвістичні фактори, які впливають на вибір концептів-корелятів; 3) розглянути випадки множинного метафоричного осмислення окремих медичних терміноконцептів.

Об'єкт дослідження становлять концептуальні метафори, які виступають засобом осмислення медичних терміноконцептів.

Предмет дослідження – особливості концептуально-метафоричного осмислення медичних терміноконцептів у художній комунікації.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що в роботі вперше проаналізовано особливості метафоричного осмислення у художній комунікації медичних терміноконцептів англійської мови, які концептуалізують захворювання.

Метафоричне осмислення медичних терміноконцептів, які відповідають захворюванням організму, ґрунтується на основних сенсорних чуттях людини. Воно відображає фізичне сприйняття хвороби і пов'язане із зовнішніми симптомами. Пояснюється це тим, що перші примітивні способи діагностики базувалися на зовнішніх проявах захворювання.

Зокрема, через метафори *VARICOSITY IS THE CLUMPS OF BLUE SNAILS*, *VARICOSITY IS THE MAPS OF RIVERS OF VEINS*, які актуалізуються у мікроконтексті *'Take Grandma Kashpaw with her tired veins all knotted up in her legs like clumps of blue snails. I take my fingers and I snap them on the knots. The medicine flows out of me. The touch. I run my fingers up the maps of those rivers of veins or I knock very gentle above their herats or I make a circle motion on their stomach, and it helps them. They feel much better. Some women pay me five dollars'* [9, с. 231], розкривається зовнішній фізичний прояв варикозу і його сприйняття людиною через образне переосмислення, а не в результаті розуміння медичної суті захворювання.

На важливість візуального сприйняття вказує і концептуальна метафора *NUMEROUS TRAUMAS ARE A MESS (She was coping, just, until she was paged by the emergency department. 'Soph? It's Paul. We've got a nasty for you. RTA. Child wasn't strapped in properly in the back. Mum had to do an emergency stop when a cyclist shot in front of her, and the child went straight into the back of the front seat. Pushed Gran through the windscreen. Baby didn't make it, Mum's got whiplash and is completely distraught, and Gran's in a bit of a mess—broken ribs, and I don't like the sound of her chest. I think she might have a ruptured diaphragm'* [13, с. 155]), яка відображає сприйняття захворювання лікарем.

Вираження фізичних відчуттів як ще одного прояву захворювання, також відбувається через концептуально метафоричне перенесення. Це, зокрема, можна спостерігати у концептуальній метафорі *LUMBAGO IS THE SCREWS IN THE BACK*, яка актуалізується у мікроконтексті *The next night Dr. Farquarson himself went sick. For several days he had been complaining of «the screws in the back», and when I returned a syringe to the surgery after a late call I found him stuck in his chair. «It's only lumbago.» he explained, rubbing himself painfully* [10, с. 69].

У процедурі сучасного обстеження зовнішні прояви захворювання зберігають своє першочергове значення, хоча й доповнюються переліком складніших обстежень за допомогою автопсії, хірургії, рентгену, ультразвукового обстеження, флюороскопу, ендоскопу тощо, які забезпечують візуальне сприйняття внутрішніх симптомів захворювання і впливають на його метафоричне осмислення. Прикладом може слугувати метафора *DUODENAL ULCER IS A CRATER IN THE DUODENUM*, яка актуалізується у мікроконтексті *Then he could see it – a crater in the duodenum. An ulcer, clear and unmistakable* [11, с. 19].

Метафора *VENTRICULAR SEPTAL DEFECT IS A HOLE IN THE HEART (So what if this procedure was an almost routine repair of one of the most common types of a «hole in the heart» – a ventricular septal defect?* [14, с. 6]) розкриває фактичну причину проблеми таким чином, щоб вона буде зрозуміла неспеціалісту і в поєднанні із фразою *routine repair* розкриває іронічний характер сприйняття ситуації героєм, який є медиком. Можливість такої метафори зумовлена візуальним досвідом лікарів при операційному усуненні дефекту.

Сприйняття хвороби людиною супроводжується її інтерпретацією на психологічному рівні. Зокрема, осмислення психічного захворювання ґрунтується на поведінці хворого. Наприклад, у метафорі *PSYCHIC DISORDER IS A SECOND CHILDHOOD (When he started getting toward second childhood he went through different moods. He would stand in the woods and cry at the top of his shirt. It scared me, scared everyone, Grandma worst of all* [9, с. 231]; *He's like a child now. He's just got to have his candy come what might* [9, с. 292]).

Представлення божевілья як другого дитинства має свої логічні підстави. Дитина не відповідає за свої дії, може вести себе неправильно, нелогічно і нерозумно, проте це сприймають нормально, ніхто цьому не дивується. Божевільна людина втрачає ту мудрість, якою володіла, і поводить себе як дитина, керуючись своїми поглядами. Поступово такій поведінці перестають дивуватися через її хворобу. Таким чином, божевілья як друге дитинство розкривається через особливості поведінки, які типові і для дітей: зміни настрою, любов до солодощів (тут і в прямому, і переносному значенні: солодощі як шось, чого дуже хочеш і будь-що повинен отримати, незважаючи на обставини і наслідки).

У мікроконтексті *He picked me up there and he said it straight out: «I'm getting into my second childhood.» And then he said something else I still remember: «I been chosen for it. I couldn't say no.» So I figure that a man so smart all his life – tribal chairman and the star of movies and even pictured in the statehouse and on cans of snuff – would know what he's doing by saying yes. I think he was called to second childhood like anybody else gets a call for the priesthood or the army or whatever. So I really did not listen too hard when the doctor said this was some kind of disease old people got eating too much sugar. You just can't tell me that a man who went to Washington and gave them bureaucrats what for could lose his mind from eating too much Milky Way. No, he put second childhood on him* [9, с. 231–232] вказується причина появи божевілья: *the doctor said this was some kind of disease old people got eating too much sugar*, якою фактично виступає цукровий діабет. Проте можливість появи божевілья від з'їдання солодощів для персонажа здається такою безглуздою, що він готовий повірити радше у друге дитинство, яке є свого роду покликанням, і не має такого негативного забарвлення.

Неадекватні мислення та поведінка пацієнта відображаються також концептуальними метафорами: *PSYCHIC DISORDER IS A WRONG MIND (If Grandpa did come back, I thought he'd return in his right mind. I could talk to him* [9, с. 255]), *PSYCHIC DISORDER IS A DEFAULT OF THE PROPER MEMORY, THINKING OR MIND (He had no true memory or mind. I should have known that* [9, с. 293]), *PSYCHIC DISORDER IS A BENT MIND (And yet, though the sickness spared Moses, the cure bent his mind. He was never the same boy and later, when the coughing sickness swept through, he felt us all for good <...>* [9, с. 75]), *PSYCHIC DISORDER IS AN EXPLOSION OF MIND (She loved him since she was a girl and always said he was a genius. Now she says that his mind got so full it exploded* [9, с. 231]).

Поширенням у всіх сферах життя концептом-корелятом є *JOURNEY*, який часто конструюється для опису розвитку хвороби та її лікування, відображаючи процес (розгортання подій, прогрес) і напрямок (правильний чи неправильний). Хвороба сприймається як рух, вона наділена як чинником розгортання подій, прогресом, так і напрямком (одужання або смерть). Метафора *DISEASE IS A JOURNEY* активується у мікроконтекстах *And even then, statistically, only 20 per cent of osteogenic patients were free from further trouble after amputation. The rest went steadily downhill, sometimes living only a few more months* [11, с. 143]; *<...> I've done a swap with a fellow called McBurney I knew up at the University – he's had bad luck, poor fellow, going down with tubercule. So I'm in Hampden Cross now* [10, с. 47]; *<...> Had withdrawn the order for injections of Demerol which had helped dim the pain over the worst period, now behind., лексемами: going down with tubercule, a long way down the addict's road, the worst period, now behind, went steadily downhill* [11, с. 265]. Рух униз як елемент метафори *DISEASE IS A JOURNEY* є досить символічним, враховуючи, що важка хвороба спричиняє і вимагає лежання, а отже зниження відносно рівня землі чи підлоги, а смерть передбачає поховання у землі. Тому хвороба як рух униз вказує на рух до смерті.

Незмінною залишається тенденція до персоніфікації захворювань, що відображається в метафорі *DISEASE IS A LIVING BEING* у мікроконтекстах *When that first sickness came and thinned us out, <...>* [9, с. 74]; *'Viruses are unfair,' he said, 'though mostly they don't act the way this has with Mary. Usually they respond to treatment'* [12, с. 15]; *«Those pills worked wonders; the cold has gone.» The old G.P. had looked at Celia and chuckled. 'It would have gone anyway'* [12, с. 109] тощо. Ця метафора проявляється через присвоєння різним видам захворювання, їх причинам (вірусам) та проявам (болу) дій та почуттів, якими володіє людина: *came, thinned us out, spared, goes away, are unfair, don't act the way, respond to, went away*.

Сприйняття хвороби як наближення до смерті пов'язано із сприйняттям її як загрози, що репрезентується через інші поширені концепти-кореляти, які несуть загрозу смерті. У цьому випадку хвороба сприймається як жива істота: людина чи тварина, яка наділена відповідними характеристиками. Виокремлюємо такі метафори:

DISEASE IS A KILLER ('Okay, take hypertension. Twenty years ago, there were a few, limited ways to treat it. Often they didn't work. Lots of times, hypertension was a killer <...>' [12, с. 429]; *'This man had advanced tuberculosis. As Dr Seddons observed, it would have killed him very soon. Presumably neither he nor his physician were aware of its presence'* [11, с. 48]),

DISEASE IS A BEAST (It was as if the Alzheimer's, which had eaten away his mother's brain, was devouring her body too [12, с. 384]),

DISEASE IS A HUNTER (My work in the New Town was now increasing daily, the influenza virus was jubilantly starting the open season for human beings, and I decided that I must take a firm line. Besides, far from benefiting from my advice, the poor girl was becoming a flourishing neurotic [10, с. 67]),

DISEASE IS AN ENEMY (They are both in good health at the moment but if Bridie picks up a bug and can't fight it off, she could jeopardize Brooke's health too [8, с. 36]; *'I'm not even sure that defeating polio was a good or necessary thing'* [11, с. 95]; *'That's why we fought polio, Mr Swayne, and the black plague, and smallpox, and typhus, and syphilis. It's why we are still fighting cancer and tuberculosis and all the rest <...>'* [11, с. 100–101]).

Метафора *DISEASE IS A COMPUTER VIRUS* у мікроконтексті *'An Alzheimer's victim may have had, at birth, an aberration in his DNA, which contains his coded genetic information. However, someone else, born with more normal DNA, can change that DNA by damaging its environment, the human body. Through smoking, for example, or a harmful diet. For a while our built-in mechanism will take care of that, but as we get older the genetic repair system may slow down or fail entirely. Part of what I'm searching for is a reason for that slowing <...>'* [12, с. 171] характеризує хворобу як вірус, який руйнує механізм – людський організм і спричиняє його неправильне функціонування і поломку.

Епідемія, як швидке і масове поширення захворювання, у метафорі *EPIDEMIC IS A BEACH-HEAD ASSAULT (At first the chief of medicine had not been sure whether it would be dignified for him to handle some of the physicals himself or not. But eventually he had decided to, his attitude being somewhat that of a commanding officer who feels morally bound to position himself at the head of his troops during a beach-head assault* [11, с. 275]) асоціюється з нападом воєнних сил противника.

У концептуальній метафорі *EPIDEMIC IS AN AVENGING SWORD (<...> and now the occurrence of typhoid, with the threat of an even graver epidemic hanging over Three Counties like an avenging sword* [11, с. 277]) концепт-корелят *AVENGING SWORD* характеризує епідемію як кару за ті життя, які не врятували, зруйнували, і відповідає первісним віруванням у хворобу як кару за гріхи і погані вчинки. Зокрема, це стосувалося епідемії чуми і холери у давні часи.

Метафора *EPIDEMIC IS A DISEASE OUTBREAK* вербалізується у мікроконтексті *(It was mid-morning – the second day of the typhoid outbreak* [11, с. 280]; *It was true, of course, that the old man had handled the typhoid outbreak* [11, с. 297]) лексемою *outbreak*, що вказує на рух назовні. Звідси *TYPHOID IS CONTAINER CONTENTS*.

В окремих випадках хвороба сприймається позитивно. Зокрема, у мікроконтексті *Actually Rudy didn't mind the deafness too much; at times, when foremen wanted him to do something else or work faster, he found it an advantage* [11, с. 6] актуалізується метафора DISEASE IS AN ADVANTAGE.

За допомогою метафор автор спрямовує сприйняття читачем медичної реалії в потрібне для нього русло. Діапазон метафори створює асиметрію образного сприйняття захворювання. До прикладу, терміноконцепт-референт PSYCHIC DISORDER у романі Луїс Елдріч «Love Medicine» осмислюється за допомогою таких корелятивів, як A SECOND CHILDHOOD, A WRONG MIND, A DEFAULT OF THE PROPER MEMORY, THINKING OR MIND, A BENT MIND, AN EXPLOSION OF MIND; терміноконцепт-референт DISEASE у романі Артура Хейлі «The Final Diagnosis» осмислюється за допомогою корелятивів A JOURNEY, A LIVING BEING, A KILLER, AN ENEMY, AN ADVANTAGE; терміноконцепт-референт EPIDEMIC у романі Артура Хейлі «The Final Diagnosis» отримує кореляти A BEACH-HEAD ASSAULT, AN AVENGING SWORD, A DISEASE OUTBREAK.

Висновки. Отже, у процесі дослідження було виокремлено 22 концептуальні метафори, які виступають засобом осмислення медичних терміноконцептів англійської мови, що концептуалізують захворювання. Осмислення розглянутих медичних терміноконцептів відбувається відповідно до різних чинників: сенсорне сприйняття, досвід, сюжет тощо. Найбільш комунікативно релевантні терміноконцепти (PSYCHIC DISORDER, EPIDEMIC, DISEASE) в межах одного роману отримують множинне метафоричне представлення. У літературному творі метафори носять більш осмислений характер і мають безпосередній вплив на подальше сприйняття читачем медичних термінів на позначення захворювань у художній дійсності, формуючи тимчасові асоціативні зв'язки, тобто закарбовуються у його концептуально оформленому світобаченні.

Перспективи подальшого дослідження. У перспективі вважаємо за доцільне проаналізувати наявність в англійській мові конвенційних метафор медичної галузі знання.

Література:

1. Воробйова О. П. Когнітивна поетика : здобутки і перспективи / О. П. Воробйова // Вісник Харківського національного університету. – 2004. – № 635. – С. 18–22.
2. Жаботинская С. А. Концептуальная метафора : процедура анализа для множественных данных / С. А. Жаботинская // Актуальні проблеми металінгвістики : матеріали VII Міжнар. конф. : зб. статей. (Черкаси, Черкас. націон. ун-т ім. Б. Хмельницького, 28–29 квітня 2011 р.). – Черкаси : Ант, 2011. – С. 3–6.
3. Маккормак Э. Когнитивная теория метафоры / Э. Маккормак : пер. с англ. А. Д. Шмелева // Теория метафоры : сборник / [вступ. ст. и сост. Н. Д. Арутюновой ; под общ. ред. Н. Д. Арутюновой и М. А. Журиной]. – М. : Прогресс, 1990. – С. 358–387.
4. Croft W. Cognitive Linguistics / William Croft, D. Alan Cruse (University of Manchester. – N. Y. : Cambridge University Press, 2004. – 343 p.
5. Freeman M. H. Minding: Feeling, Form and Meaning in the Creation of Poetic Iconicity / M. H. Freeman // Cognitive Poetics : Goals, Gains and Gaps / [ed. by Geert Brone, Jeroen Vandaele]. – Berlin : de Gruyter, 2009. – P. 169–197.
6. Jeffries L. and McIntyre D. Stylistics / L. Jeffries, D. McIntyre. – Cambridge : CUP, 2010. – 226 p.
7. Lakoff G. Women, Fire, and Dangerous Things : What Categories Reveal About the Mind / George Lakoff. – Chicago : Chicago Press, 1987. – 614 p.

Список джерел ілюстративного матеріалу:

8. Andrews A. Top Notch Surgeon, Pregnant Nurse / Amy Andrews. – UK : Harlequin, 2008. – 187 p.
9. Eldrich L. Love Medicine (New and Expanded Version) / Louise Eldrich. – N.Y. : Harper Perennial [Modern Classics], 2005. – 394 p.
10. Gordon R. Doctor in Love / Richard Gordon. – London : Michael Joseph LTD, 1957. – 188 p.
11. Hailey A. The Final Diagnosis = Хейлі А. Окончательный диагноз / Arthur Hailey. – М. : Айрис-пресс, 2006. – 352 с. – (Серия «Читаем в оригинале»).
12. Hailey A. Strong Medicine / Arthur Hailey. – G.B., Bungay, Suffolk : Richard Clay (The Chaucer Press) LTD, 1985. – 430 p.
13. Hardy K. The Millionaire Boss's Reluctant Mistress / Kate Hardy. – UK : Harlequin, 2009. – 192 p.
14. Roberts A. The Surgeon's Perfect Match / Alison Roberts. – G.B. : Harlequin Mills & Boon Limited, 2006. – 186 p.

УДК 811.133.1'42:82-3(045)

Р. І. Савчук,

Київський національний лінгвістичний університет, м. Київ

СЕМАНТИКО-СИНТАКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАНЦУЗЬКОГО ХУДОЖНЬОГО ДИСКУРСУ XIX СТ. КРІЗЬ ПРИЗМУ НАРАТИВНОГО СТУДІЮВАННЯ ПРОЗОВОГО ТЕКСТУ

У пропонованій статті розглянуто семантико-синтаксичні особливості французького художнього дискурсу XIX ст. Пояснено й проаналізовано найважливіші параметри функціонування оповідної реальності в прозових творах досліджуваного періоду з позицій новітніх нарративно-поетологічних розвідок.

Ключові слова: оповідь, оповідна реальність, нарративна структура, гомо- / гетеродієгетичний оповідач.

СЕМАНТИКО-СИНТАКСИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ФРАНЦУЗСКОГО ХУДОЖЕСТВЕННОГО ДИСКУРСА XIX В. СКВОЗЬ ПРИЗМУ НАРАТИВНОГО ИЗУЧЕНИЯ ПРОЗАИЧЕСКОГО ТЕКСТА

В настоящей статье рассмотрено семантико-синтаксические особенности французского художественного дискурса XIX в. Объяснены и проанализированы самые важные параметры функционирования повествовательной реальности в прозаических произведениях исследуемого периода с позиций нарративно-поэтического подхода в тексте.

Ключевые слова: повествование, повествовательная реальность, нарративная структура, гомо- / гетеродиегетический повествователь.

SEMANTIC AND SYNTACTICAL FEATURES OF FRENCH LITERARY DISCOURSE OF XIX C. THROUGH PROSAIC TEXT NARRATIVE STUDIES

The paper has outlined and has analyzed the basic syntactical and semantic characteristics of French literary discourse of XIX century. The most important parameters of the functioning of narrative reality in prosaic texts of XIX c. have been elucidated through narrative and poetic approaches to a literary text. For the purpose of determining principal tendencies of the narrative reality forming and formatting by French authors in a literary narrative of XIX century have been found out basic regularities of the development of a narrative of XIX century through its architectonic, figurative and stylistic parameters. Through syntactical, semantic and figurative aspects a French narrative of XIX century is distinguished by a complication of